

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
«ΑΓΙΟΣ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Ο ΕΛΕΗΜΩΝ»

- Έδρα: Πατρών 12, Κολωνός Ἀθηνῶν
- Διεύθ. Ἀλληλογραφίας καὶ Γραφείων:
Λεωφ. Φυλῆς 47 (Φυλή), 133 41 ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΑ
- Τηλεφ.: 6946785335, 6976429947 καὶ 2102412162
- e-mail: agiosfilaretos@yahoo.gr
- Ἴστοσελ.: www.agiosfilaretos.gr

Ἡ Ἀσκησις τῆς Φιλανθρωπίας^(*)
στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία

Πρωτοπρεσβ. Θεμιστοκλῆ Στ. Χριστοδούλου

Η **φιλανθρωπία** κατὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία νοεῖται μὲ δύο τρόπους:

α) μὲ τὴν παροχὴ ὑλικῆς βοήθειας καὶ

β) μὲ τὴν συμπάθεια πρὸς τὸν πάσχοντα συνάνθρωπό μας.

Καὶ στὴ μὲν πρώτη περίπτωσι, δὲν μπορεῖ κάποιος χριστιανὸς βλέποντας κάποιον ποὺ πεινάει νὰ τοῦ μιλάει γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, διότι τὸν φέρνει στὸ θάνατο, ἀφοῦ ἀγνοεῖ τὴν ἀμεση ἀνάγκη ἐπιβίωσής του ποὺ εἶναι ἡ τροφή.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη, κάθε περίπτωσι ἐνδεοῦς συνανθρώπου δὲν ἀπαιτεῖ μόνο νὰ ρίξουμε κάποια χρήματα, ὅπως δυστυχῶς πολλοὶ πράττουμε, ἀντιπαρερχόμενοι τὸν πτωχό, ἀλλὰ ἀπαιτεῖται ἐκ μέρους μας νὰ ἐκφράσουμε τὴν θεραπευτικὴ μας ἀγάπη, ποὺ στὴν περίπτωσή μας δὲν εἶναι ἡ παροχὴ ὑλικῆς βοήθειας, δηλ. τροφῆς ἢ χρημάτων, ἀλλὰ ὁ λόγος ποὺ ὡς βάλσαμο θὰ μαλακώσει τὸν πάσχοντα καὶ θὰ ἐπουλώσει τὴν πληγὴ του μὲ τὴν συναντίληψη, μὲ τὸ ἄκουσμά του, μὲ τὴν κατανόηση τῶν προβλημάτων του, μὲ τὴν ἐξεύρεσι κάποιας ἀμεσης λύσης, μὲ τὴν συμπόνια μας.

Ἔτσι, ὡς φιλανθρωπία νοεῖται καὶ **μιὰ συμβουλή ποὺ θὰ δώσουμε μὲ ἀγάπη.**

«Στὴν κρίσι τοῦ Θεοῦ, μέτρο ἐπίδοσης στὴν ἀρετὴ καὶ τὴ φιλανθρωπία δὲν εἶναι ἡ ποσοτικὴ ἀξία τῆς προσφορᾶς, ἀλλὰ τὸ σθένος καὶ ἡ ψυχικὴ διάθεσι τοῦ προσφέροντος».

(Γρηγόριος Θεολόγος, P.G. 35, 1053).

Ἡ φιlanθρωπία ὡς ἐλεημοσύνη, σύμφωνα μὲ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο,

«εἶναι ἡ μητέρα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀγάπης ποὺ χαρακτηρίζει τὸ Χριστιανισμό, τὸ μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα τὰ θαύματα, μὲ τὴν ὁποία ἀποδεικνύονται οἱ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ εἶναι τὸ φάρμακο γιὰ τὰ ἁμαρτήματά μας, σαποῦνι γιὰ τὴν ἀκαθαρσία τῆς ψυχῆς μας, σκάλα στηριγμένη στὸν οὐρανό. Αὐτὴ συνδέει τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ».

(Εἰς Τίτον, Ὅμιλ. ΣΤ', 3, ΕΠΕ 24, 128, Ρ.Γ. 62, 698)

* * *

Πολλοὶ χριστιανοὶ παλαιότερα, προκειμένου νὰ ἀσκήσουν τὴν φιlanθρωπία, νῆστευαν γιὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα γιὰ τοὺς πτωχοὺς, πρᾶγμα ποὺ μέχρι σήμερα ἰσχύει στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας. **Ὁ νηστεύων πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ἀσκεῖ τὴν ἀρετὴ τῆς φιlanθρωπίας, διὰ τῆς ἐλεημοσύνης.**

Ὁ Εὐσέβιος Ἀλεξάνδρειας λέγει χαρακτηριστικὰ πρὸς κάθε νηστεύοντα:

«Διὰ τοῦτο προσετάγης νηστεύειν, ἵνα, ὅτε σὺ πεινᾷς, οἱ πένητες χορτασθήσονται... Ὁ νηστεύων ὀφείλει μεταδοῦναι τῷ μὴ ἔχοντι· ὁ γὰρ νηστεύων καὶ μὴ μεταδιδὸς πεινῶντι τὸν ἄρτον αὐτοῦ ματαιοὶ τὴν νηστείαν αὐτοῦ».

(ΘΗΕ, τ. 11, σ. 1049)

* * *

Ἐπίσης, ἡ φιlanθρωπία δὲν ἔχει ὄρια καὶ στεγανά. Ἀσκεῖται γιὰ χάρη τοῦ ἔχοντος ἀνάγκη, ἀνεξαρτήτου φυλῆς, ἐθνικότητας, γλώσσας καὶ θρησκείας.

Ἡ φιlanθρωπία μας δὲν πρέπει νὰ ἔχει ὄρια καὶ περιορισμούς. Πρέπει νὰ ἀσκεῖται ἀκόμη γιὰ χάρη καὶ τῶν ἀναξίων καὶ τῶν κακῶν.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος θὰ πεῖ γιὰ τὸν ἐλεήμονα:

«Ὁ ἐλεήμων εἶναι λιμάνι γιὰ ὅσους βρίσκονται σὲ ἀνάγκη. Ἄν λοιπὸν δεῖς ἄνθρωπο βγαλμένο στὴ γῆ ἀπὸ τὸ νανάγιο τῆς φτώχειας, νὰ μὴ τὸν δικάσεις, οὔτε νὰ ἐξετάσεις τὶς εὐθύνες του, ἀλλὰ ἀπάλλαξέ τον ἀπὸ τὴ συμφορά. Ποιὸς ὁ λόγος νὰ προβληματίζεις τὸν ἑαυτό σου; Διαφέρουν ὁ δικαστὴς ἀπὸ τὸν ἐλεήμονα. Γιατὶ ἐλεημοσύνη σημαίνει ἀκριβῶς νὰ δίδουμε καὶ στοὺς ἀναξίους ἀκόμη».

(Ἰωάν. Χρυσόστομος, Ρ.Γ. 48, 989-990)

ἽΟ ἅγιος Μάξιμος ἀναφέρει σχετικά:

«Ὅποιος κάνει ἐλεημοσύνη μιμούμενος τὸ Θεό, δὲν χωρίζει στὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὴ ζωὴ τὸν καλὸ ἀπὸ τὸν κακὸ καὶ τὸν δίκαιο ἀπὸ τὸν ἄδικο, ἀλλὰ μοιράζει ἐξίσου σὲ ὅλους, ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες τους, μολονότι προτιμᾷ τὸν ἐνάρετο, γιὰ τὴν ἀγαθὴ του προαίρεση, ἀπὸ τὸν κακὸ».

(Μικρὸς Εὐεργετινός, ἐκδ. Ἰ. Μ. Παρακλήτου, σ. 441)

ἽΑκόμη ἡ φιланθρωπία δὲν περιμένει **ἀνταπόδοση**.

Σχετικὰ ἀναφέρει ὁ ἀββᾶς ἽΗσαΐας:

«Ὅταν ἐλέησεις ἕναν φτωχό, μὴ τὸν καλέσεις μετὰ νὰ σὲ βοηθήσει σὲ κάποιαν ἐργασία σου, γιὰ νὰ μὴν πάει χαμένη ἡ εὐεργεσία ποῦ τοῦ ἔκανες».

(Μικρὸς Εὐεργετινός, ἐκδ. Ἰ. Μ. Παρακλήτου, σ. 441)

ἽΗ προσφορὰ ὑλικῆς βοήθειας πρὸς κάποιο συνάνθρωπό μας πρέπει νὰ γίνεται μὲ **καλὴ διάθεση**.

Κάποιος φιλόθεος, ἀναφέρει τὸ Γεροντικό, ἔλεγε:

«Ὅποιος δίνει ἐλεημοσύνη, πρέπει νὰ τὴν προσφέρει μὲ τὴν διάθεση ποῦ θὰ εἶχε, ἂν τὴν ἐπαιρνε ὁ ἴδιος. Γιατὶ μιὰ τέτοια ἐλεημοσύνη εἶναι ποῦ φέρνει τὸν ἄνθρωπο κοντὰ στὸ Θεό».(Μικρὸς Εὐεργετινός, ἐκδ. Παρακλήτου, σ. 440).

ἽΑκόμη ἄσκηση τῆς φιλανθρωπίας σημαίνει ὅτι ὁ ἔχων δίδει κάτι σὲ κάποιον ποῦ ἔχει ἀνάγκη, **χωρὶς νὰ ἐξετάζει τί θὰ τὸ κάνει ὁ μὴ ἔχων**.

Κάποτε «κάποιος εὐσεβῆς ἄνθρωπος, ποῦ πῆγαινε σὲ μιὰ δουλειά, συνήνησε στὸ δρόμο ἕναν φτωχὸ γυμνό. Τὸν σπλαχνίστηκε καὶ τοῦ χάρισε τὸ πανωφόρι του. Ὁ φτωχὸς ὁμως πῆγε καὶ τὸ πούλησε. Τὸ πληροφορήθηκε ὁ ἄνθρωπος καὶ λυπήθηκε. Τὴν ἴδια νύχτα, λοιπόν, παρουσιάστηκε στ' ὄνειρό του ὁ Χριστός, φορώντας ἐκεῖνο τὸ πανωφόρι. Τοῦ τὸ ἔδειξε καὶ τοῦ εἶπε: - Μὴ λυπᾶσαι. Γιατί, νά, φορᾶω αὐτὸ ποῦ μοῦ ἔδωσες».

(Μικρὸς Εὐεργετινός, ἐκδ. Ἰ. Μ. Παρακλήτου, σ. 440-441)

* * *

ἽΟ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος θὰ πεῖ σχετικὰ μὲ τὸ ἴδιο θέμα:

«ἽΗ φιλανθρωπία εἶναι καλὸ πρᾶγμα. Μάρτυρας γι' αὐτὸ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ὁποῖος, ὄχι μόνον δημιούργησε τὸν ἄνθρωπο γιὰ καλὰ ἔργα καὶ ἔνωσε τὴ θεία εἰκόνα μὲ τὴ σάρκα, γιὰ νὰ τὴν ὀδηγεῖ στὰ ἄριστα καὶ νὰ τὴν βοηθᾷ νὰ ἀνέβει στὸν οὐρανό, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος ἔγινε ἄνθρωπος».

(ΕΠΕ τ. 5, Λόγος ΙΔ', σ. 243)

«Ἡ φιλανθρωπία εἶναι ἓνας δρόμος, ὁ ὁποῖος ὁδηγεῖ στὴν σωτηρία καὶ πρὸς κάποιον ἀπὸ τοὺς αἰώνιους καὶ μακάριους τόπους τοῦ Παραδείσου. Ἐπειδὴ ὑπάρχουν πολλοὶ τρόποι ζωῆς ἔτσι ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ τόποι κοντὰ στὸ Θεό».

(Γρηγόριος Θεολόγος, ΕΠΕ, τ. 5, Λόγος ΙΔ΄, σ. 247, 249)

Ὁ ἴδιος Ἅγιος σημειώνει πάλι τὰ ἑξῆς:

«Ἐὰν ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὁποῖος ἀκολουθοῦσε τὸ Χριστό, θεωροῦσε ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ πρώτη καὶ μεγαλύτερη ἐντολή, ὡς ἡ κορωνίδα τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν, τότε ὡς **καλύτερο μέρος αὐτῆς θεωρῶ τὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς πτωχοὺς, καὶ τὴν εὐσπλαχνία καὶ τὴν συμπάθεια πρὸς τοὺς συνανθρώπους. Διότι ἀπὸ τίποτε δὲν εὐχαριστεῖται τόσο πολὺ ὁ Θεός, ὅσον ἀπὸ τὴν συμπάθεια καὶ τίποτε δὲν εἶναι πιὸ ἀγαπητὸ στὸ Θεό, τοῦ Ὁποίου προπορεύεται ἡ συμπάθεια καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ στὸν Ὁποῖο ὀφείλει νὰ προσφερθεῖ ἡ συμπάθεια πρὶν ἀπὸ τὴν Κρίση. Καὶ σὲ τίποτε ἄλλο δὲν δίδεται ὡς ἀνταπόδοση ἀπὸ Ἐκεῖνον, ὁ Ὁποῖος ἀνταποδίδει μὲ δικαιοσύνη καὶ ζυγίζει μὲ ἀκρίβεια τὴν συμπάθεια, ὅσον στὴν φιλανθρωπία ἢ ἴδια ἢ φιλανθρωπία».**

(Γρηγόριος Θεολόγος, ΕΠΕ, τ. 5, Λόγος ΙΔ΄, σ. 249)

(*) Περιοδ. «Χριστιανικὴ Ἀλληλεγγύη», ἀριθ. 2/Ἀπρίλιος 2005, σελ. 6-7. Ἐπιμέλ. ἡμετ.